

hurá, 1|2024 muzeum!

Výstava
Co se tady
vlastně našlo?

2

Šolcův
statek

3

Archeologický
výzkum
v Mlázovicích

4

Osobnost
Hynek
Alois Joukl

5

Na výlet
s muzeem!

6

VÝSTAVA Zdenka Marie Nováková Vidět hudbu

Stará láska nerezaví – i toto přísloví by se mohlo stát motem první letošní výstavy, na které svá poslední díla představí jičínská rodačka Zdenka Marie Nováková.

Něco cítit nemusíme jen k osobám, ale také k situacím, místům, městům či konkrétním prostorům. Pro umělce takovým prostorem může být třeba výstavní galerie. A proč v případě Zdenky Marie Novákové stará láska nerezaví? To je snadné, není to totiž její první výstava v jičínské zámecké galerii. Jičínský palác, chtěli zámek, znala Zdenka Marie Nováková už jako malá holka. V šedesátých letech se zatajeným dechem sledovala jeho rekonstrukci a následné otevření galerie. Do prozářeného prostoru se okamžitě zamilovala a už v této době vyklíčila v mladé umělkyni ctižádost v rodném městě vystavovat. První výstava Novákové proběhla v Jičíně na počátku osmdesátých let, poté následovaly další, z nichž poslední se uskutečnila v roce 2009.

Trochu oklikou se vracíme zpět na počátek. Zdenka Marie Nováková se narodila v Jičíně roku 1939. Vystudovala Fakultu architektury ČVUT v Praze u profesora Františka Cubra. Je autorkou řady architektonických návrhů a jejich realizací, za všechny jmenujme alespoň budovy Chemapol–Investa v Praze. Ve své mimořádné architektonické kariéře se nemalou měrou věnovala projektům stálých expozic Národní galerie

Zpěv podzimu, 2022, olej, plátno.

v Praze či stálé expozice severočeského výtvarného umění v interiéru kostela Nanebevzetí Panny Marie v Mostě aj. Souběžně s architektonickou tvorbou rozvíjela i své malířské dílo. Během let se účastnila mnohých kolektivních, ale také samostatných výstav. Díla Zdeny Marie Novákové jsou mimo sbírky RMaG v Jičíně součástí významných sbírek, především Národní galerie v Praze, Oblastní galerie v Liberci aj.

Neutuchající a nevyčerpatelný zdroj inspirace Novákové přináší příroda a hudba. S oběma podmínkami pracuje po celou svou kariéru, avšak z počátku převažovala spíše inspirace přírodou, a to přírodou a krajinou rodného Jičínska s jeho skalními útvary, lesy, květy, rybníky... Ve svých starších dílech také více pracuje s realitou, která

→ pokračování ze str. 1

vychází právě ze zobrazování konkrétního, nutno však dodat, že i v těchto dílech tíhne spíše k abstraktnímu vyjádření. Nemaluje faktický svět, spíše pocity a dojmy, které v nás vyvolává. Toto konstatování je zjevné zejména, když se díváme na její obrazy inspirované hudbou. Hudební skladatel pracující s prchavým okamžikem přenáší právě své osobní prožitky a nesnaží se o pouhou nápodobu vnějšího. Nováková inspirací hudbou přenáší právě tyto pocity a prchavé okamžiky na plátno.

Již na začátku jsme zmínili, že zámecká galerie pro Zdenku Marii Novákovou není neznámým místem. Jelikož prostor zná a je si vědomá jakési jeho výlučnosti, rozhodli jsme se nerozbíjet jej množstvím panelů, ale nechat ho zahrát v jeho plné kráse. Po obvodních stěnách rozvěsíme přibližně dvě desítky pláten, které odkazují k fascinaci hudbou. Centrální prostor zaplníme pouze vitrínami, které naruší celek. V nich pak budou představeny drobnější práce inspirované opět hudbou a přírodou.

Výstava se koná od 4. února do 24. března 2024 v zámecké galerii.

Šolcův statek

Šolcův statek postavil roku 1811 rolník Josef Šolc na předměstí Sobotky a spolu se svým synem položil základy rozlehlému hospodářství, které svými polnostmi dosahovalo až k obci Spyšňová. Josef Šolc brzy postavil další obytné stavení, kamennou budovu čp. 259, kde během svých prázdninových pobytů v letech 1892 až 1898 psal K. V. Rais své knihy (*Zapadlí vlastenci, Pantáta Bezoušek, Mezi lidmi*).

Statek pod rukama zakladatele a jeho syna Jana vzkvétal, avšak další generaci se už tak dobře nedařilo. Statek zdědil nejstarší syn Jana Šolce Jan, v jehož ruce hospodářství zkrachovalo a on sám neunesl tento nezdar a spáchal sebevraždu oběšením na půdě statku. Prostřední syn Josef zděděl dům čp. 259 musel prodat, aby se dostal z dluhů. Nejmladší syn Václav Šolc (1838–1871) obdržel jako dědictví peníze na dokončení studií. Mohl tak dostudovat jičínské gymnázium a začít studovat historii na Filozofické fakultě Karlo-Ferdinandovy univerzity v Praze. Zde se dostal do bohémského prostředí, které ho inspirovalo k literární tvorbě, ale také díky nevázanému způsobu života si podlomil zdraví, od dětství oslabené častými plicními neduhy. Již během studií vyšly Václavu Šolcovi první básně v časopise Lumír a dalších. V roce 1868 pak vydal svou jedinou sbírku básní *Prvosenky*. Slávu za svou prvotinu si ale dlouho neužil, v létě 1871 si po pěším pochodu ze Sobotky do Jičína a zpět přivodil těžký zápal plic a po čtyřech dnech, 14. července, skonal v matčině náručí na Šolcově statku. Krátce po básnickově smrti se jeho dílo dostalo všeobecného uznání.

VÝSTAVA Co se tady vlastně našlo? A můžu to vidět? 2023

Stejně jako v minulých letech jsme i nyní pro vás připravili archeologickou výstavu s názvem Co se tady vlastně našlo? A můžu to vidět? Na rozdíl od předchozích výstav je ta letošní instalována na venkovních panelech na muzejním nádvoří jičínského zámku, a to z důvodu rekonstrukce prostor stálé expozice a výstavní chodby jičínského muzea.

Cílem výstavy je opět zodpovědět otázku, která je našim archeologům v terénu pokládána nejčastěji. Dozvíte se o nejdůležitějších archeologických výzkumech loňského roku a výsledcích jejich probíhajících zpracování. Chybět nebudou ani základní informace o tom, kdy, kde a jak probíhá záchranný archeologický výzkum, nebo představení našeho současného archeologického týmu. Uveden bude například objev neznámého hradistě u Lična či archeologický průzkum v Drahorazi.

Většina panelů je vybavena QR kódy, po jejichž naskenování fotoaparátem v mobilu se spustí doprovodná videa, 3D počítačové modely nálezu či virtuální procházka.

Odebírání vzorků z kosterních nálezu pro izotopové analýzy v jičínském muzeu.

Výstavu si můžete prohlédnout od ledna do dubna 2024 na muzejním nádvoří jičínského zámku.

Na sklonku 19. století Šolcovi definitivně opustili své hospodářství a jejich polnosti se rozdrobily na stavební parcely rozrůstajícího se města. Dům se ocitl uprostřed nové zástavby a ztratil tak svůj zemědělský charakter. Na dlouhou dobu se z něho stalo skladiště nedaleké výroby kartáčů.

Rodina Samšiňáková získala roubenku obklopenou už jen malou zahradou ve 30. letech 20. století, když ji obchodník Karel Samšiňák (1892–1971) zakoupil pro svého tchána, soboteckého obchodníka Jana Havlíka, který onemocněl srdeční chorobou a na doporučení lékaře měl zahradničit na čerstvém vzduchu. Jan Havlík si zde opravdu utužil své zdraví a vybudoval úpravnou zahradu plnou okrasných květin. Objekt v jeho vlastnictví ožil řadou dalších činností. Havlíkův vnuk Josef Samšiňák (1924–1989) si v patře zřídil fotografický ateliér a z dnešní výstavní síně se stala skautská klubovna.

V roce 1950, krátce po nástupu komunistů, byl statek rodině Samšiňáků v podstatě odebrán, když do něho město v souladu tehdejších pochybných zákonů

nastěhovalo několik nájemníků. Jan Havlík byl natolik otrěsen, že se mu vrátila srdeční choroba a v roce 1951 zemřel. Přestal fungovat fotografický ateliér i skautská klubovna. Statek bez péče velmi rychle zchátral. Roku 1958 byl pak Karel Samšiňák, který statek stejně nemohl využívat, okolnostmi donucen převést Šolcův statek na město.

3. května 1958 byl Šolcův statek zapsán na seznam nemovitých kulturních památek a byla zahájena jeho celková rekonstrukce, které se ujal legendární architekt Břetislav Šorm. Po citlivém přístupu v počátku rekonstrukce však v roce 1960 Šorm zemřel a další práce pokračovaly zdlouhavě, ledabyle až neurvale. Po skončení rekonstrukce zůstala obyvatelná pouze malá garsoniéra v přízemí. Ostatní místnosti měly sloužit výstavním účelům. Jediný pokus o zpřístupnění statku veřejnosti bylo uspořádání výstavy Primitivní malíři v roce 1967 a poté statek sloužil už jen jako depoziář městského muzea.

V roce 1971 nastal první krok k návratu Samšiňáků na Šolcův statek, když se RNDr. Karel Samšiňák, CSc., po smrti svého otce rozhodl vyměnit rozlehlý byt po otci za garsoniéru v Šolcově statku. Tímto krokem v podstatě získal celý neobydlený dům, o který se začal starat jako o vlastní. Opravil vše, co stavba nutně potřebovala a začal realizovat na tehdejší dobu odvážný záměr zřídit na statku soukromou galerii výtvarného umění. Ta byla otevřena 1. července 1974 výstavou grafiky sovětského výtvarníka J. N. Tichanoviče. Galerie výtvarného umění od té doby funguje nepřetržitě a Šolcův statek se stal centrem kulturního a společenského života v Sobotce.

V roce 1990 byl rodině Samšiňáků Šolcův statek navrácen v restituci. Ve stejné době se však začaly projevovat důsledky nedbale provedených oprav předchozích let a nároky na údržbu přesahovaly finanční možnosti i fyzické síly Karla Samšiňáka. Statek opět chátral. Po převedení statku v roce 2005 na syna Jana bylo o rok později po různých peripetiích a nepříjemnostech přikročeno k celkové rekonstrukci. V roce 2009 byla rekonstrukce celého areálu Šolcova statku úspěšně dokončena a statek v plném rozsahu obnovil výstavní aktivity.

V roce 2014 se Jan Samšiňák rozhodl sepsat u notáře závět, kterou bude stavení po jeho úmrtí převedeno do správy Regionálního muzea a galerie v Jičíně. Učinil tak, aby měl záruku, že domu bude zajištěna stálá péče a zároveň bude zachována letitá výstavní tradice.

Jan Samšiňák své rozhodnutí uspíšil v roce 2023, kdy se rozhodl celou nemovitost darovat Královéhradeckému kraji s podmínkou, že ho bude mít ve správě právě jičínské muzeum. Regionální muzeum tak od roku 2024 bude novým provozovatelem celého objektu. Přestože Jan Samšiňák nekladl při darování žádné podmínky a ultimáta, jak má být statek provozován, jičínské muzeum bude k objektu přistupovat co nejvíce podobně, jako to činil s úctou a láskou on sám s manželkou. Akce, které byly dohodnuté, bychom chtěli zachovat, chtěli bychom také udržet to, co je zaběhnuté a má tradici. Šolcův statek by také v žádném případě neměl ztratit svou specifickou identitu tím, že bude provozován muzeem. Pro jičínské muzeum je získání Šolcova statku nejen velkou výzvou, ale také posílením jeho regionální funkce.

NOVÉ PUBLIKACE

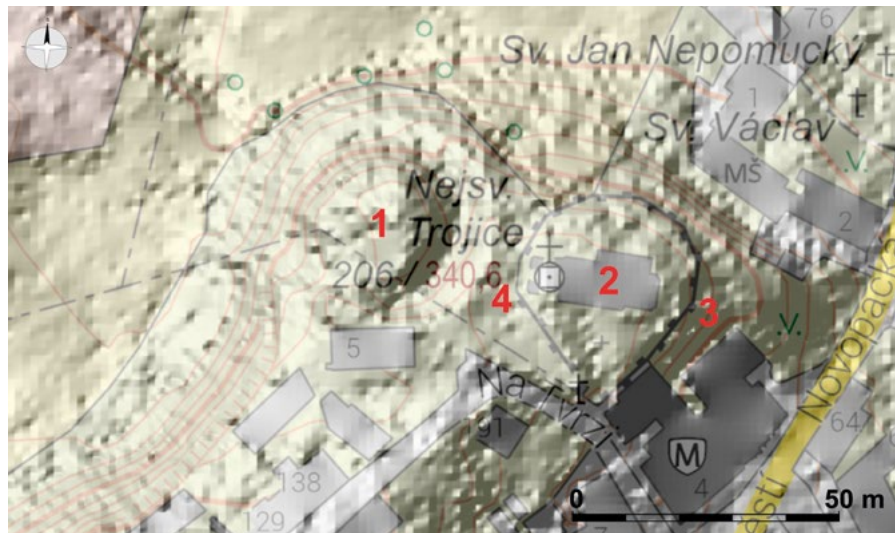
Bohové a hrdinové z konce doby bronzové na Jičínsku

Pamatujete-li si naši loňskou archeologickou výstavu Bohové a hrdinové z konce doby bronzové na Jičínsku, tak nejen Vám je určena stejnojmenná knížka vydaná ke konci roku 2023. Kniha na 122 stranách shrnuje dosavadní poznání fenoménu tzv. kultur popelnicových polí. Na východočeských a zejména na jičínských nálezích z mladší a pozdní doby bronzové až starší doby železné jsou dokumentovány všechny aspekty života v období dynamických historických změn. Dobu kultury popelnicových polí totiž charakterizuje již plně rozvinutá metalurgie bronzu, dálkové kontakty sahající od Baltského až po Středozemní moře, první profesionální bojovníci a stavba mohutných hradíšť a také rozsáhlé žárové nekropole čítající i několik tisíc hrobů. Kniha je určena pro každého, kdo se chce s tímto obdobím našeho pravěku seznámit poutavou formou a skýtá bohatý obrazový doprovod včetně zdařilých ilustrací od Michala Řezníčka. Knihu připravilo archeologické oddělení RMaG v Jičíně, jmenovitě Jiří Unger a Lucie Novotná ve spolupráci se Zuzanou Bláhovou-Sklenářovou z Ústavu pro archeologii FF UK v Praze.

Knihu Bohové a hrdinové z konce doby bronzové na Jičínsku je možné zakoupit na pokladně galerie za 299 Kč.

Obr. 1 – Návrší na severozápadním okraji Mlázovic s viditelnými pozůstatky tvrze (1), kostela Nejsvětější Trojice (2), obvodovou zdí hřbitova a vyznačenými nálezy z roku 2020 (3) a 2023 (4).

4 ARCHEOLOGICKÝ VÝZKUM U tvrze v Mlázovicích

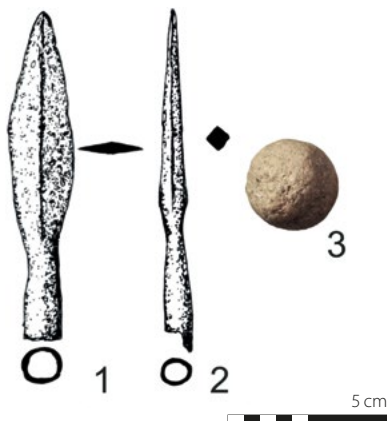
V průběhu let 2021 až 2023 byla v několika etapách rozebírána obvodová zeď hřbitova kolem kostela Nejsvětější Trojice v Mlázovicích. Vzhledem k tomu, že se v těsné blízkosti nachází pozůstatky středověké tvrze, probíhal zde dohled nad zemními pracemi. V roce 2020 se při opravě východní části hřbitovní zdi podařilo zdokumentovat jeden zahlabený objekt, cca 0,5 m hlubokou sídlištní jámu obsahující keramický materiál ze 13. století. V roce 2021 bylo na severní straně areálu po rozebrání zdi zdokumentováno souvrství, které dokládá výstavbu této zdi v první polovině 18. století při budování zděného kostela, zachycena byla i tzv. hřbitovní vrstva (vrstva obsahující velký počet jednotlivých dislokovaných lidských kostí, která vznikla tím, že při budování základů nového kamenného kostela byly narušeny starší pohřby a vytěžený materiál byl deponován při okraji hřbitova s cílem srovnání svažitého terénu). A v roce 2023 výzkum zachytil kůlovou jamku a starší základy kamenné zdi při západním okraji areálu hřbitova. Z výplní těchto objektů se podařilo vyzvednout kolekci keramických nálezů, které prokazují využívání i tohoto prostoru od konce 13. století.

Kostel i tvrz zaujímají dominantní pozici na návrší uprostřed obce při jejím severozápadním okraji. Prvně jsou Mlázovice zmíněny v roce 1360 v predikátu Jiřího z Mlázovic, a to v souvislosti s nastolením faráře Hemlina, jedná se tak i o první zmínku o existenci kostela. Později o Mlázovicích píše roku 1387 Diviš Piskle a mezi lety 1400 a 1408 se opakovaně jako majitel Mlázovic uvádí Věslev Chod z Charvatce. Mlázovice jsou pak vzpomenuy v rámci válečných událostí roku 1424. V březnu se vojsko vedené Janem Žižkou z Trocnova neúspěšně snažilo obléhat Hostinné, vzhledem k ztrátám však od dobývání podkrkonošského hradu a města upustilo a vrátilo se zpět do centrálních východních

Čech. Během této cesty oblehl Žižka Mlázovice, které dobyl.

Násilný konec sídla, respektive doklad požáru tvrze, dokládá část hmotných pramenů (přepálené kusy mazanice – hliněného omazu stěn dřevěných konstrukcí) a výsledky geofyzikálního měření, které provedl Pavel Drnovský z Katedry archeologie Univerzity v Hradci Králové. Charakterem se tvrz v Mlázovicích shoduje s okolními soudobými středověkými fortifikacemi umístěnými v intravilánech východočeských vsí – jedná se o kruhový uměle navršený pahorek, který je obehnán valem a příkopem a na pahorku se obvykle tyčila dřevěná věžovitá stavba. Archeologický výzkum jičínského muzea pak prokázal i využívání prostoru východně od tvrze během 13. století, pravděpodobně v souvislosti s hospodářskými aktivitami.

Jiří Unger

Obr. 3 – Starší nálezy militarií z tvrze – hroty do samostřelů a kamenný kulovitý projektil do palné zbraně.

KRÁTCE Z MUZEA

Během podzimu se na faře v Robousích uskutečnily přednášky známých českých novinářů. Největšího úspěchu dosáhla přednáška Petry Procházkové, kterou navštívilo přes 70 posluchačů.

Všichni pracovníci se během podzimu intenzivně věnovali vystěhování prostor stálé expozice muzea.

Naše muzeum pořídilo projektovou dokumentaci pro stavbu pergoly u fary v Robousích. Pokud se podaří zajistit finance na její stavbu, vznikne příjemný zastřešený prostor pro konání venkovních aktivit v celém areálu.

V listopadu jsme se zúčastnili schůzky, která se týkala budoucího využití jezuitské koleje. Přišli jsme s návrhem, že pokud by se objekt v budoucnu podařilo rekonstruovat, rádi bychom do něj z velké části přesídlili muzeum.

Naši zaměstnanci v lednu započali se zahraničními vzdělávacími výjezdy v rámci projektu ERASMUS+. Naše archeoložka se zúčastnila kurzu na univerzitě v Pise a nyní se archeologové odjeli vzdělávat do Národního muzea v rumunské Kluži.

Obr. 2 – Sonda při západní straně kostela odhalila starší zděnou konstrukci a kůlovou jamku snad související s hospodářským zázemím tvrze.

Obraz pořízený H. A. Jouklem zachycující Supperovu freskovou výzdobu kupole kostela Nanebevzetí Panny Marie ve Slatinách.

Obraz pořízený H. A. Jouklem zachycující Supperovu freskovou výzdobu presbytáře kostela Nanebevzetí Panny Marie ve Slatinách.

ZE SBÍREK Kopie fresek slatinského kostela

Depozitář se souborem starého umění sbírky jičínského muzea ukrývá dvě poměrně malá plátna čtvercového tvaru, jedno plátno má rozměry 60,5 × 60,5 cm, to je také v jednom rohu signované H. A. Joukl a datované 1892. Druhé plátno je bez signatury a datace a má rozměry 50 × 50 cm. Plátna zachycují freskovou výzdobu kupole a presbytáře kostela Nanebevzetí Panny Marie ve Slatinách a věže se k nim zajímavý příběh spojený se záchranou freskové výzdoby slatinského kostela.

Námětem fresky v kupoli slatinského kostela je Salve Regina podle slov na notovém partu andělské kapely, oslavující Pannu Marii jako Královnu nebes, pro níž je připraven trůn, koruna a plášť. Její příchod na Nebesa očekávají zástupy starozákonních i novozákonních postav a světců, andělské kúry i Ježíš Kristus s Bohem Otcem a Duchem svatým. Na oblacích je umístěn trůn pro Královnu nebes, kde ji také očekávají Bůh Otec opřený o zemskou sféru a andělé nesoucí hermelinový plášť, jiní zase korunu a žezlo. Ježíš Kristus jí vychází v ústřety. Po stranách tohoto výjevu jsou rozmístěné starozákonní a novozákonní postavy, které se přišly poklonit Královně nebes (na jižní straně evangelijní postavy, na severní straně starozákonní postavy; mezi jinými zde najdeme Adama a Evu, krále Šalomouna, krále Davida, Mojžíše s deskami Desatera, proti nim stojí Tři králové, sv. Zachariáš a sv. Alžběta – rodiče Panny Marie, sv. Štěpán, ale také sv. Anna s rozpraženými rukama jako možný odkaz na donátorku kostela Annu Josefu hraběnkou Schlikovou). Architektonickou stať Joukl zachytil jen okrajově.

Na druhém plátně zachytil Joukl fresku na klenbě presbytáře s námětem Povýšení svatého Kříže. Ústředními body jsou postava Krista oděného v purpurovém rouchu, kterého skupina andělů vynáší na Nebesa, dalším dřevěný kříž povznášený několika anděly. Po obvodu klenby zalidňují scénu skupinky andělů oslavujících

ústřední scénu. Nechybí zde vsudypřítomné kytice růží. Také zde Joukl naznačil pouze část iluzivní architektury obíhající patu kupole.

Slatinská kronika zřejmě mylně uvádí rok 1893, kdy měl farář Tichý oslovit akademického malíře Joukla, aby vytvořil obrazy fresek, jak už jsem zmínila výše. Jeden z obrazů je však datovaný rokem 1892. Důvodem jejich pořízení byla snaha o záchranu jedinečného Supperova díla, aby se podle nich mohlo přistoupit k opravám, popřípadě celkové rekonstrukci fresek poškozených zatékáním vody a narušenou statikou kupole. Po opravě kupole byl udělen souhlas také s opravou fresek, které našťastí neopadaly. V roce 1896 bylo přistoupeno k jejich restaurování. Po neúspěšné soutěži na tuto zakázku byl opět osloven Hynek Alois Joukl, aby se restaurování ujal.

Každá doba má ale svůj přístup k restaurování. Joukl tehdy navrhl přemalbu fresek temperou, což schválila tehdejší c. k. centrální komise pro zachování památek ve Vídni. Na restaurování fresek se Joukl podílel se svým spolupracovníkem Pelzelbauerem.

Teprve téměř po sto letech bylo přistoupeno během let 1991–1992 k novému odbornému restaurování značně poškozených Supperových fresek. Kde to bylo možné, byly Jouklovy přemalby odstraněny, v místech absence původní malby je restaurátoři ponechali, očistili a zajistili, aby i nadále mohl návštěvník obdivovat jedinečnost tohoto díla.

Původně měly být obrazy uloženy na úřadě v Jičíněvsi, později, pravděpodobně ještě během 1. poloviny 20. století byly předány do jičínského muzea a zapsány do jeho sbírek. Zda posloužily alespoň částečně při restaurování fresek, se můžeme pouze dohadovat.

Hana Macháčková

OSOBNOST

Hynek Alois Joukl

Osobnost Hynka Aloise Joukla (23. 6. 1862 – 6. 12. 1910) je poměrně neznámá a také nepatří k místním rodákům, přesto je zajímavá hned z několika pohledů a s jeho dílem se můžeme na Jičínsku setkat. Byl českým akademickým malířem, ilustrátorem a entomologem – lepidopterologem evropského významu.

Narodil se v Praze v roce 1862. V Praze také navštěvoval církevní piaristickou školu a později pokračoval ve studiu na pražském německém reálném gymnáziu. Již v dětství se u něj projevilo výtvarné nadání a on sám chtěl být učitelem kreslení. V roce 1880 začal studovat kresbu a malbu na pražské výtvarné akademii u profesorů Sequence a Lhoty. Po ukončení studií se zaměřil na portrétní tvorbu a ilustraci, věnoval se také malbě obrazů pro církevní objednavatele. Z našeho pohledu je ale nejzajímavějším zaměřením restaurování freskové výzdoby. Na Jičínsku můžeme Jouklovu práci sledovat hned ve dvou kostelech. V kostele sv. Ducha v Libáni restauroval v roce 1906 freskovou výzdobu vytvořenou v roce 1753 Josefem Haagerem. Tomu ale předcházela zakázka z roku 1892, kdy byl Joukl osloven farářem Tichým ze Slatin, aby pořídil kopie značně poničené freskové výzdoby slatinského kostela Nanebevzetí Panny Marie, kterou původně vytvořil v roce 1763 malíř Juda Tadeáš Josef Supper. V roce 1896 pak získal zakázku na restaurování samotných fresek.

Známý je ale také v přírodovědných kruzích. Velkou Jouklovou zálibou již od mládí byla entomologie a věnoval se jí více jak 25 let. Podílel se na založení České společnosti entomologické a po celý svůj život vytvářel svou soukromou sbírku motýlů se zaměřením na střední Evropu a druhy Jasoňů, Hnědásků a Vřetenušek. Zastával velmi pokrokové názory, zkušenosti předával mladým zájemcům o obor a své vědecké objevy publikoval nejen v Časopisu České společnosti entomologické, ale také v Internationale Entomologische Zeitschrift, kde byl významným členem. Věnoval se také umělému chovu hmyzu.

Dnes opomíjený Hynek Alois Joukl zemřel zřejmě na tuberkulózu v roce 1910 v pouhých 48 letech a je pochován na Olšanských hřbitovech v Praze.

NA VÝLET S MUZEEM!

Hrádek Mokřice

6,3 km / 2 hod.

Muzejní výlet, který nás zavede asi 10 km od Jičína směrem na Novou Paku, začíná u gotického kostelíka sv. Petra a Pavla. Zde je také možné zaparkovat auto. Po krátkém zastavení u kostela obklopeného malebným hřbitovem se vydáme jihozápadním směrem po žluté turistické značce, která nás povede podél potoka Studénka. Po 3 km odbočíme doprava na neznáčenou zpevněnou cestu, která nás dovede příjemnou lesní procházkou na turistickou, červeně označenou cestu. Po červené pak dojdeme až k pozůstatkům hrádku Mokřice. Odtud je to už jen přibližně 1 km po červené zpět ke kostelu sv. Petra a Pavla.

Zdroj: ČÚZK

1 Kostel sv. Petra a Pavla

začátek

Při silnici vedoucí z Jičína do Nové Paky mezi obcemi Stav a Pustá Proseč stojí gotický kostelík apoštolských knížat, svatých Petra a Pavla, chráněný kamennou zdí. Kostelík vznikl na počátku 15. století. Během staletí se několikrát upravoval, přičemž současnou podobu získal roku 1860, kdy byla k lodi přistavěna předsíň. V kostele se mimo jiné dochovala pískovcová křtitelnice z roku 1659 a ještě o 100 let starší náhrobek s dětskými figurami.

2 Potok Studénka

+1 km / 17 min.

Drobné tůňky v nivě Studénky jsou místem rozmnožování skokana hnědého. Na březích potoka nalezneme v předjaří menší plochy rozkvetlých bledulí jarních. K potoku zalétá za potravou čáp černý.

3 Bučina

+1,3 km / 28 min.

V místě prudkého stoupání po levé straně je zachována stará bučina (původní les tvořený převážně bukem lesním typickým pro nadmořské výšky nad 300 m n. m., dnes je většina bučin bohužel nahrazena smrkovými monokulturami). Bylinné patro v této lokalitě je tvořeno převážně lesními trávami. Ze vzácnějších ptačích druhů zde zastihneme datla černého.

4 Na zámčích

+2,1 km / 35 min.

Oblast po pravé straně červené turistické značky se nazývá Na zámčích. Je tvořena mozaikou smíšených lesů, bučin i smrkových monokultur, rostoucích na sutích – tedy strmém svahu s větší akumulací hornin. Oblast využívá pro zimování mlok skvrnitý. Na vlhčích místech se můžeme pokochat pestrou paletou mechů, např. méně známým pérovcem hřebenitým podobným drobné kapradince. Ze vzácných rostlin se zde vyskytuje orchidej krušík širolistý.

5 Hrádek Mokřice

+0,8 km / 13 min.

Zaniklý hrádek Mokřice je umístěn na východním svahu údolí, jež modeluje potok Studénka a ze tří stran je přirozeně vymezený prudkými svahy. Oválné jádro hradu je obkrouženo hlubokým příkopem a dalším valem s příkopem je odděleno předhradí na východní straně. Patrně se jednalo o hrad s plášťovou zdí, kdy hlavní obvodová hradba zároveň představovala i hlavní obranný prvek. První písemná zmínka o hradu je z roku 1323. Bylo zde nalezeno velké množství archeologických nálezů, z nichž nejzajímavější jsou doklady husitské penězokazecské dílny a soubor více než 200 ks militárií (hroty šípů, projektily do palných zbraní, části zbroje aj.), dokládajících dobytí hrádku ve 20. letech 15. století, a to nejspíše husitskými houfci. Na jihovýchodním přilehlém svahu se dokonce podařilo objevit obléhací tábor, odkud byl veden útok na hrad. Hlavní formou vlastní hospodářské produkce zde byla výroba železa a chov ryb, který dokládají objevené chovné rybníky – sádky.

Více info na www.muzeumhry.cz

STALO SE PŘED 100 LETY zima 1924

Na zasedání schůze městského zastupitelstva dne 27. prosince 1923 byl schválen návrh na pojmenování ulic a náměstí v Jičíně. „*Ulice projektovaná kolem hospodářské školy pojmenována Denisova. Ulice vedoucí z Husovy třídy k nádraží ulicí Českých Bratří. Část ulice Na Příkopech až k domu p. Seiferta přezvána Tylovou. Na Novém městě mezi ulicí Chrastského a Zahradnickou pojmenována ulice Barákova... Velké náměstí jičínské pojmenováno náměstím Masarykovým, dosavadní Malé náměstí náměstím Svobody.*“ • V úterý 15. ledna se postupně začalo uvádět v činnost elektrické osvětlení města Jičina. Jako první bylo spuštěno osvětlení v té době nového divadla Český ráj. „*V úterý dne 15. ledna 1924 bude Jičín konečně tedy svítit elektrikou.*“ • O půlnoci v sobotu 12. ledna se vracel náruživý kuřák Josef M. z Rybníčka k domovu cestou klikatou. Před domkem pí Fr. Svobodové si vzpomněl, že tu bydlí trafikantka pí. Hlaváčková a on nemá co kouřit. „*Zavřený přístup rozčílil jej tak, že řetěz uzavírající vrátka zpřetrhal na kusy, plot polámal a dobýváje se oknem do stavení, utrl na něm přípevněný teploměr.*“ Noční výtržník byl odveden do vyšetřovací vazby. Při soudním přelíčení však dopadl celkem mírně, „*obdržev trest vězení*

Barákova ulice, téměř všechny činžovní domy byly postaveny ve 20. letech 20. století, pohlednice, kolem 1930 (Sbírka RMaG v Jičíně).

48 hodin.“ • Ve dnech 14.–16. ledna vojenská hudba 22. pěšího pluku, ve spolupráci s dalšími jičínskými hudebníky a zpěváky, uvedla v divadle Český ráj premiéru operety Když kvetou parnasia, jejímž autorem byl Karel Livora. Režie se ujal MUDr. Josef Mrňák. „*Premiéra měla naprostý úspěch a autor i herci byli bouřlivě aklamováni.*“ Vojenská hudba také stále pořádala v letním období promenádní koncerty v Lipách. • Do redakce Krakonoše byl na začátku února přinesen párek dospělých chroustů, „*majících se vesele k světu, jako by jaro rašilo v plném rozkvětu. Páreček ubytován byl v teplém hnojišti. Jest to již u nás druhý případ letošních tak četných rozmarů přírody v denním tisku ze všech koutů zaznamenaných.*“

Počátkem prosince byla totiž na chodníku v ulici Smiřických nalezena živá, krásně vybarvená babočka. • Počínaje nedělí 16. března uspořádal v novém divadle Český ráj soubor Jihočeského národního divadla představení všech zpěvoher Bedřicha Smetany. Přehlídka Smetanova díla započala uvedením opery Braniboři v Čechách, následována operami Dalibor a Libuše. „*Je to událost pro celý kraj veliká. V novém krásném divadle v Jičíně bude jubilejní rok nejgeniálnějšího mistra české hudby Bedřicha Smetany oslaven a pozdraven jako nikde jinde v českých vlastech.*“

Gabriela Brokešová

VEČERY NA FAŘE

Muzeum i v letošním roce chystá přednáškový cyklus *Večery na faře* v Robousích. V předjaří a na jaře se můžete těšit na přednášky, které zahrají na poněkud temnější strunu.

Jakýsi volný rámec našeho cyklu, od kterého se budou odvíjet všechny přednášky, tvoří básně Irmy Geisslové a známý obraz *Upír na Košťofráнку* od Josefa Váchala. Toto rozkročení zdá se možná příliš široké a troulalé, ale ve své podstatě mají oba umělci některé shodné rysy. Oba ve své době stáli na okraji zájmu širšího publika, dožili naprosto odloučení od kulturního centra, ve své tvorbě zůstali naprosto odtrženi od dalších umělců a mimo umělecké proudy, tvořili jen na základě své vnitřní potřeby.

Irma Geisslová (1855–1914) svou asi nejznámější básnickou sbírku *Immortely* vydala ještě předtím, než přišla do Jičína (1884). V Jičíně se čím dál více stohovala do ústraní, až zde téměř zapomenutá zemřela. Geisslová je dnes mezi literárními historiky ceněna pro své hluboce pesimistické, ale vybroušené verše a hovoří se o ní jako o předchůdkyni dekadence a prokleté básničky.

Více než padesát let po Geisslové se na Jičínsko stěhuje i Josef Váchal (1884–1969), který se usídlil na statku Anny Mackové v nedalekých Studeňanech. Právě s jeho jakýmsi jičínským exilem souvisí akvarel *Jičínský upír*. „... *Celé jaro stráveno nad okultní literaturou, i dočetl jsem se tam o jičínské Bílé paní – vlastně upíru, nadchla mne k barevné kresbě o dvou tuctech osobách realisticky provedených.*...“ Právě na základě tohoto obrazu byla roku 1954 v Jičíně uspořádána Váchalova výstava, jeho první po dlouhých dvaceti letech. Jičínské muzeum akvarel posléze zakoupilo a dodnes jej můžete zhlédnout ve sbírce Regionálního muzea a galerie v Jičíně.

Geisslové básně a tvorba Josefa Váchala všem přednášejícím tvoří pouhý odrazový můstek k vlastním úvahám. První přednášku připravil antropolog a etnograf Michal Tošner, který se bude zabývat tématem *Váchal, duchové a nemrtví (lekce z antropologie smrti)*. Březnovou přednášku přichystá znalec hororů Martin Jiroušek, který se v přednášce *Irma a upíři* obzvláště pokusí naklonovat Irmu Geisslovou s Josefem Váchalem. Poslední přednášku

Josef Váchal, Jičínský upír, 1954, kombinovaná technika, papír, 41, 5 × 55 cm (Sbírka RMaG v Jičíně).

s názvem *Téma smrti v díle Josefa Váchala* přednese filozof Martin Jabůrek.

Vymezení tématu přednášek se bude možná někomu zdát příliš úzké. Každý z přednášejících však k tématu přikročí z jiného pohledu daného jejich záběrem přednášejících a tím návštěvníkům všech večerů vyvstane plastický obraz sledovaného fenoménu.

Jana Schlesingerová

UDÁLOSTI V OBRAZECH

Vernisáž výstavy Bio má narozeniny.

Výstava Bio má narozeniny.

Adventní odpoledne na faře v Robousích.

Adventní odpoledne na faře v Robousích.

Dokumentace expozice před rekonstrukcí.

Deinstalace expozice před rekonstrukcí.

Obraz Valdštejna poputuje na čas rekonstrukce do depositáře.

A takto dopadla kompletní deinstalace stálé expozice před rekonstrukcí...

VÝSTAVY & PŘEDNÁŠKY

leden–březen 2024

VÝSTAVY

GALERIE

Zdenka Marie Nováková
Vidět hudbu
(4. 2. – 24. 3. 2024)

Petr Raška: Součást
(7. 4. – 12. 5. 2024)

NÁDVOŘÍ

Co se tady vlastně našlo?
A můžu to vidět? 2023
(leden–duben 2024)

PŘEDNÁŠKY

Večery na faře
v Robousích

Michal Tošner: Váchal,
duchové a nemrtví (lekce
z antropologie smrti)
(16. 2. 2024 od 17 hodin)

Martin Jiroušek: Irma a upíři
(15. 3. 2024 od 17 hodin)

Martin Jabůrek: Téma smrti
v díle Josefa Váchala
(19. 4. 2024 od 17 hodin)

WORKSHOPY

Tradiční řemesla
na faře v Robousích
(více na www.muzeumhry.cz)

Více informací na Facebooku
a na www.muzeumhry.cz.
Změna akcí vyhrazena.